

Pentti Hakkarainen

Suomen Pankki

Rahoitusjärjestelmän vakaus

Euro & talous 2/2015

Vakauserviota uudistettu

- Julkaisu Suomen Pankin uudella Euro & talous-sivustolla
- Koostuu pääkirjoituksesta, yhteenvedosta ja erillisartikkeleista
- Sivustolla julkaistaan ajankohtaisia artikkeleita ja muuta materiaalia ympäri vuoden
- Osoite: <http://www.eurojatalous.fi/fi/rahoitusvakaus/>

Aiemmista kriiseistä opittu – uusina uhkina arvaamattomat riskit

- Finanssisääntelyä ja -valvontaa vahvistettu laaja-alaisesti
- Luotu ns. makrovakaussäilytintä finanssikriisien torjumiseksi ja rahoituslaitosten tappionkantokyvyn vahvistamiseksi
- Nykyisessä poikkeuksellisessa toimintaympäristössä voi kuitenkin kehittyä uusia arvaamattomia riskejä

Maailmantalous ja globaalit rahoitusmarkkinat tuntemattomilla vesillä

- Kansainvälisen rahoitusjärjestelmän runsas likviditeetti ohjautunut pitkälti finanssisijoitukseen
- Pitkään matalina pysyneet korot kannustavat tuottojen metsästykseseen ja riskinoton kasvattamiseen
- Kansainvälisten varallisuushintojen voimakkaat nousut ja laskut välittyvät myös meille

Suomen pankkisektori on rakenteellisesti haavoittuva

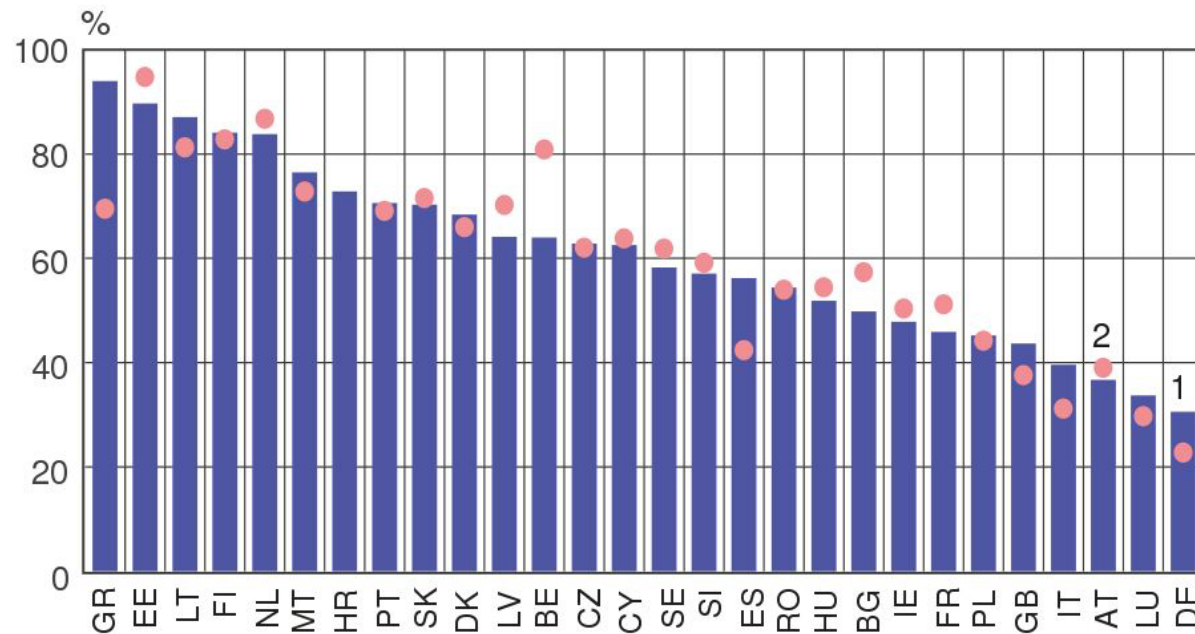
- Kannattavuus ja vakavaraisuus pysyneet hyvinä vaikeassa toimintaympäristössä
- Suomen pankkisektori on
 - erittäin keskittynyt
 - riippuvainen kansainvälisiltä markkinoilta hankittavasta rahoituksesta
 - yli maiden rajojen kytkeytynyt
 - asuntoluotonantoon vahvasti suuntautunut
- Keskittyneessä pankkijärjestelmässä kriisien vakavuus kasvaa

Suomen pankkisektori yksi Euroopan keskittyneimmistä

Viiden suurimman pankin osuus koko pankkisektorin taseesta maittain

1. ■ 31.12.2013 2. ● 31.12.2008

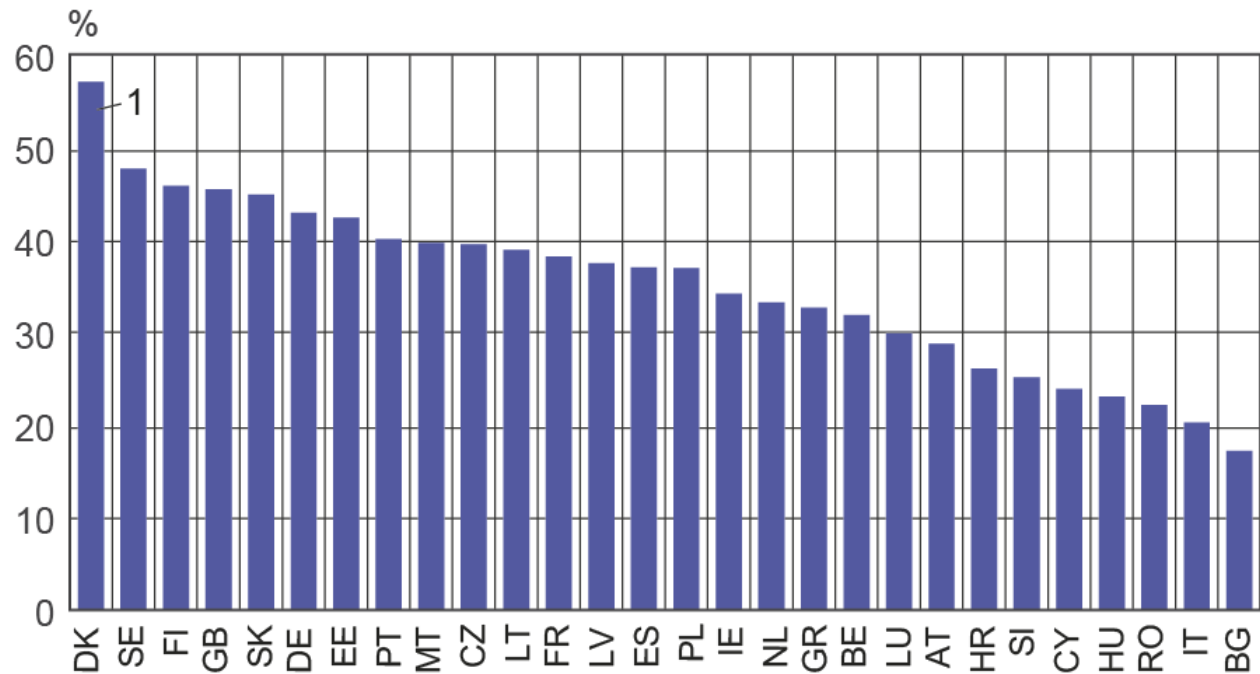
Lähde: Euroopan keskuspankki.

Asuntoluotonanto pankeille keskeinen liiketoiminta

Asuntolainojen osuus pankkien luotonannosta

1. ■ 31.12.2014

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Yritysrahoituksen toimivuus talouskasvun perusta

- PK-yritysten rahoitus pääosin pankeista, riippuvuus entisestään kasvanut
- Yritysluottojen marginaalien kasvu signaali kilpailun vähenemisestä?
- Yritysrahoituksen monipuolisuus hyödyllistä talouskasvulle

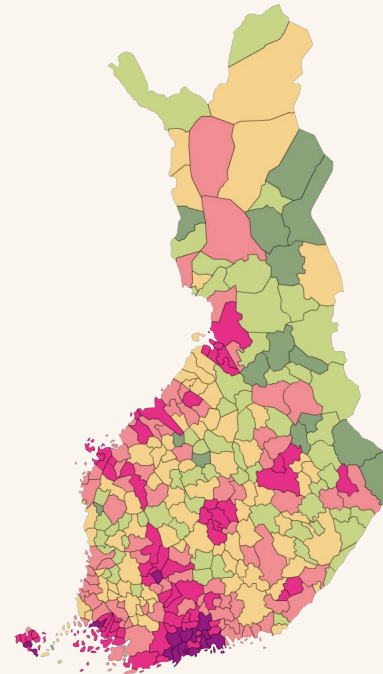

Asuntovelka kasautunut – velalliset haavoittuvia taloudellisen tilanteen ja korkojen muutoksille

- Kotitalouksien lainamäärä suhteessa BKT:hen tuplaantunut 2000-luvulla
- Asuntovelallisten velkataakka ja siihen liittyvät riskit kasautuneet kapeille harteille
- Suomen asuntomarkkinat ja velkaantuneisuus alueellisesti eriytyneet

Asuntovelat keskittyvät kasvukeskuksiin

Asuntovelan määrä kunnittain asuntovelallista kotitaloutta kohti

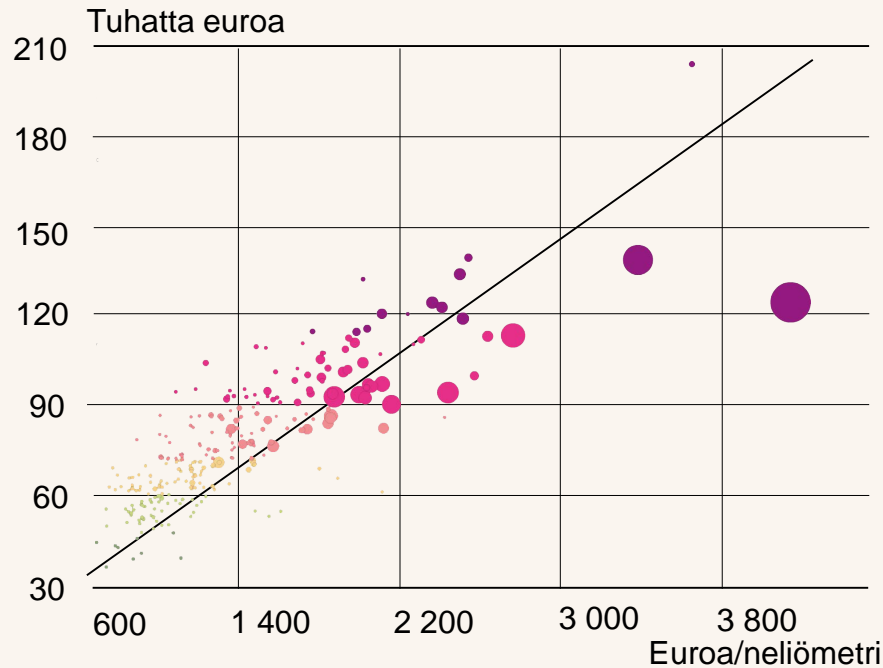
Asuntovelkaluokat on muodostettu jakauman 5. prosenttipisteen alakvartiiliin, mediaanin, yläkvartiiliin ja 95. prosenttipisteen perusteella. Tiedot ovat vuoden 2013 tilanteesta.

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

Velkojen tavoin myös hinnat hyvin eriytyneet

Asuntovelkaantuneisuus ja asuntojen hinnat kunnittain

Pystyakselilla keskimääräinen asuntovelan määrä asuntovelallista kotitaloutta kohti (tuhatta euroa) ja vaaka-akselilla asunto-osakehuoneistojen keskimääräinen kauppahinta (euroa/neliömetri) vuonna 2013. Pisteiden halkaisija kuvastaa asuntovelan kokonaismäärää kunnassa.

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

Matalat korot ja hidas talouskasvu rasittavat vakuutussektoria

- Suomen vakuutussektorin kannattavuus ja vakavaraisuus hyvät
- Hidas talouskasvu ja matalat korot heikentävät vakuutusyhtiöiden sijoitustuottoja ja kasvattavat vastuita
- Vakuutusyritysten mahdollisista mittavista sijoitusten realisoinneista aiheutuviin järjestelmäriskeihin kiinnitettävä enemmän huomiota

Rahoitusmarkkinoiden infrastruktuurin toimintaan liittyvät riskit kasvaneet

- Finanssialan digitalisoituminen parantaa rahoituspalveluiden tarjontaa ja saatavuutta ja siten tehostaa toimintaa sekä edistää kilpailua
- Kyberhyökkäyksien uhka digitalisoituvaa rahoitustoimintaa kohtaan kasvanut
- Suomen maksujärjestelmä- ja arvopaperipalveluiden kansainvälistyminen tehnyt Suomen riippuvaiseksi ulkomaisista palveluntarjoajista

Pentti Hakkarainen

Suomen Pankki

Johtopäätökset

Velkaantumista ja asuntoluotonantoa pystyttävä tarvittaessa jarruttamaan

- Velkaantuneisuuden kasvu tekee kotitaloudet haavoittuviksi
- Asuntolaina ei saa olla liian suuri suhteessa kotitalouden velanhoitokykyyn
- Velanmaksun lykkääminen lyhennysvapailta ei ole ”ilmainen lounas”
 - Kasvattaa osaltaan kotitaloussektorin velkataakkaa ja haavoittuvuutta
 - Tapauskohtaista joustoa voidaan perustella
 - Suomessa ei syytä mennä ikuisiin asuntolainoihin, joista muualla saadut kokemukset huonoja

Kilpailua rahoituspalveluiden tarjonnassa edistettävä

- Pankkien hyvä kustannustehokkuus auttaa kilpailukykyisten palveluiden tarjonnassa
- Tarvitaan monipuolisia palveluntarjoajia ja rahoitusmahdollisuuksia
- Komission aloite pääomamarkkinaunionista parantaa yritysrahoituksen ja talouskasvun edellytyksiä
- Pankkien ulkopuolisen rahoituksen yleistyessä on varauduttava myös toimintaan liittyviin riskeihin

Suomen finanssisektorin vahva vakavaraisuus varmistettava

- Rahoituslaitosten tulee ylläpitää vahva vakavaraisuutensa säilyttääkseen tappionsieto- ja luotonantokykynsä kaikissa olosuhteissa
- Viranomaisilla täytyy olla kansainvälisesti yhdenmukaiset keinot tämän varmistamiseksi
- Erot sääntelyssä Pohjoismaiden välillä ovat haitallisia
- Suhteellisuusperiaate huomioitava: pieniin toimijoihin voitava soveltaa kevyempää sääntelyä

Pentti Hakkarainen
Suomen Pankki

Kiitos!

Vakauserivien kirjoittajat

- Esala, Lauri
- Fungáčová, Zuzana
- Haajanen, Jyrki
- Honkanen, Johanna
- Koponen, Risto
- Koskinen, Jenni
- Koskinen, Kimmo
- Manninen, Otso
- Mäki-Fränti, Petri
- Putkuri, Hanna
- Pylkkönen, Pertti
- Savolainen, Eero
- Taipalus, Katja
- Timonen, Jouni
- Topi, Jukka
- Tölö, Eero
- Vauhkonen, Jukka